

EĞİTİM ve İNSANİ BİLİMLER DERĐİSİ

Teori ve Uygulama

Cilt: 8 / Sayı: 15 / Yaz 2017

JOURNAL OF EDUCATION and HUMANITIES

Theory and Practice

Vol: 8 / No: 15 / Summer 2017

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF CLASSROOM TEACHERS ABOUT THE GAME AND PHYSICAL ACTIVITIES LESSON

Rukiye ÇİVRİLKARA

Sonnur KÜÇÜKKILIÇ

Erman ÖNCÜ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Rukiye ÇİVRİL KARA¹

Sonnur KÜÇÜK KILIÇ²

Erman ÖNCÜ³

Öz: Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin Oyun ve Fiziki Etkinlikler (OFE) dersi hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Araştırma gurubunu, Trabzon ilinde bir okulda görev yapan 10 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz metodu kullanılmıştır. Çalışma sonunda, OFE dersi için okul altyapısının yetersiz ve sınırlı; haftalık ders saati sayısının 1, 2 ve 3. sınıfta yeterli, 4. sınıfta ise yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin, OFE dersinin başka dersler için kullanılmasını uygun bulmadıkları halde OFE dersinde farklı dersler yaptıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin, dersin öğrencilerde fiziksel becerileri geliştirdiği, dayanışma ve işbirliği kavramlarının öğrenilmesine katkı sağladığını düşünmelerine rağmen dersin öğretim programında belirtilen gelişim ve öğrenme alanları ile program çıktılarını tam olarak bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, OFE dersine oyun öğretimi aşamasında kısa bir süre kendilerinin de dâhil olduklarını belirtmişlerdir. Çalışmanın en dikkat çekici bulgusu ise sınıf öğretmenlerinin OFE dersinde kendilerini yetersiz görmeleri ve buna ek olarak beden eğitimi öğretmenlerinin dersle ilgili daha bilgili ve bilinçli olmalarından dolayı OFE derslerinin yürütücüsünün beden eğitimi öğretmeni olması gerektiğini düşünmeleridir.

Anahtar Sözcükler: Oyun ve fiziki etkinlikler dersi, sınıf öğretmeni, ilkokul, nitel araştırma.

Giriş

Eğitim kurumları çocukları en iyi şekilde yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Modern anlayışa uygun olarak eğitimdeki bu amacın gerçekleştirilmesi, çocukların bir bütün olarak bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel açıdan gelişimlerine bağlıdır. Bu nedenle eğitim programları, bu gelişim alanlarına hizmet edecek derslerle yapılandırılmıştır. Çocukların fiziksel açıdan gelişimlerine en fazla katkı sağlayan dersin ilkokulda Oyun ve Fiziki Etkinlikler (OFE) dersi, diğer kademelerde ise Beden Eğitimi dersi olduğu söylenebilir (Güven ve Yıldız, 2014). Genel eğitimin vazgeçilmez bir parçası olan bu dersler (Aracı, 2006), özellikle

1) Öğretmen, Milli Eğitim Müdürlüğü, Trabzon, rukiyecivril@gmail.com

2) Arş. Gör., KTÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, sonnurkucukkilic@ktu.edu.tr

3) Doç. Dr., KTÜ, BESYO, Trabzon, eoncu@ktu.edu.tr

İlköğretim programlarında eğitim hedeflerine ulaşılması açısından zorunlu olarak yer almaktadır (Siedentop, 2001). OFE dersi kapsamında yer alan oyun etkinlikleri özellikle, çocuk gelişimine fiziksel, zihinsel, psikolojik ve sosyal açıdan katkılarının yanında (Gökmen, 1988) çocukları spora yönlendirmede, çocuklara sporu sevdirmede (Alemdağ, Öncü ve Sakallıoğlu, 2014), çocukların sporu alışkanlık haline getirmelerinde ve sağlıklı olabilmeleri yolunda büyük önem taşımaktadır (Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıcıgil, 2006). Yapılan çalışmalarda (Green, Smith ve Roberts, 2005; Penney ve Jess, 2004; Sallis, Prochaska ve Taylor, 2000; Taras, 2004), çocukların oyun ve fiziki etkinliklere katılım seviyesinin, yetişkinlik döneminde de fiziksel etkinliklere devam etme davranışını önemli oranda etkilediği belirtilmiştir. Bu nedenle, fiziksel etkinliğin yaşam boyu devamı açısından OFE derslerinin önemli bir araç olabileceği söylenebilir.

“Çocuk” ve “oyun” kavramlarının birbirinden ayrı düşünülemez iki unsur olduğunu söylemek mümkündür. Oyun, insanlık tarihi kadar eski ve süregelen aktivitelerdendir (Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2007). Oyun hakkında, birbirinden farklı birçok tanım yapılmıştır. Oyun, Türk Dil Kurumu tarafından “yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence” biçiminde tanımlanmıştır (TDK, 2017). Koçyiğit vd. (2007) ise oyunu belli bir amaca yönelik ya da amaçsız olarak, kurallı ya da kuralsız, çocuğun tüm gelişim alanlarına etki eden, çocuğun isteyerek ve hoşlanarak katıldığı, araçlı ya da araçsız olarak gerçekleştirilen en doğal öğrenme aracı olarak tanımlamışlardır. Fransız düşünür Montaigne “Çocukların oyunu oyun değil, onların en ciddi uğraşdır.” diyerek oyunun çocuğun yaşamındaki önemini işaret etmiştir (Montaigne'den aktaran Yörükoğlu, 2012: 66). Emin (2016) de oyunun çocuk için en önemli uğraş olduğu düşüncesinin oyunla ilgili görüşlerin ortak noktası olduğunu belirtmiştir. Çocuğun fiziksel etkinliklere ilk katılımı oyun yoluyla olmakta, çocuk oyun içinde gelişmekte ve büyümektedir. Oyun çocuk için bir süreç değil gelişimin ta kendisidir (Güven ve Öncü, 2007). Kısaca oyun oynamanın, ilkökul çağındaki çocukların en önemli ihtiyaçlarından birisi olduğunu söylemek mümkündür. Onların fiziksel, zihinsel, psikolojik ve sosyal gelişimlerdeki önemli bir faktör olduğu düşünülebilir.

Ülkeler, geleceklerinin temelini oluşturan çocukları en iyi şekilde yetiştirmek ve eğitmek amacıyla eğitimdeki gelişmeler ve değişimler ışığında eğitim sistemlerini revize etmektedirler. Türkiye’de de bu gelişmeler dikkate alınarak 2005 yılında yapılan program değişikliğiyle çocuk merkezli bir anlayış benimsenmiş, çocukların okula gelmekten mutluluk duyacağı eğitim ortamları hazırlamak hedeflenmiştir. Oyunun ve çocuğun birbirinden ayrı düşünülemez fikrinden yola çıkılarak eğitimciler tarafından oyuna dayalı öğretim programları hazırlanmıştır. OFE dersi 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Bu dersle, öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile yaşamları boyunca kullanacakları temel hareketler, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilgili yaşam becerilerini geliştirerek bir sonraki

eğitim düzeyine hazırlanmaları amaçlanmıştır (MEB, 2012a). OFE dersi, ilkokul 1-4 sınıflar düzeyindeki öğrencilerin gelişim ihtiyaçları ve eğitim öncelikleri göz önüne alınarak “Hareket Yetkinliği” ve “Aktif ve Sağlıklı Yaşam” olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanı üzerine tasarlanmıştır. Aynı zamanda, “oyun ve fiziki etkinliklerin” içindeki kişisel, sosyal, fiziksel ve zihinsel becerilerini geliştirme fırsatlarından etkili bir şekilde yararlanmak için bu boyutlarla ilgili kazanımlara öğretim programında yer verilmiştir (MEB, 2012a). OFE dersi için ders kitabı hazırlanmamış olmakla birlikte Temel Eğitim Genel Müdürlüğü koordinesinde yürütülen Uluslararası İlham Projesi kapsamında “Fiziksel Etkinlik Kartları” ile “Oyun Oynuyorum Derleme Kitapçığı” hazırlanarak ilkokul 1-4. sınıflarda kullanılmasının uygun olacağı belirtilmiştir (MEB, 2012b).

OFE dersi ile beden eğitimi dersi adları farklı olmasına rağmen “Hareket Yetkinliği ile Aktif ve Sağlıklı Yaşam” öğrenme ve gelişim alanları açısından benzer özellikler göstermektedir. Fakat iki dersin birbirinin aynısı olduğu çıkarımı yapılamaz (Dağdelen ve Kösterelioğlu, 2015) çünkü OFE dersi adından da anlaşıldığı üzere oyun temellidir ve ders kazanımlarının öğrencilere oyun yoluyla kazandırılması hedeflenmiştir. OFE dersi öğretim programına bakıldığında, temel ilkelerinde ilk sırada “Oyun ve fiziki etkinlikler dersi, oyun yoluyla öğrenme temellidir” ifadesi yer almaktadır (MEB, 2012a: 6). Kısaca OFE dersinin, beden eğitimi dersinden farklılaştığı noktanın oyun yoluyla gelişim ve öğrenmeyi sağlamak olduğu söylenebilir.

Türk Milli Eğitiminin hedefleri doğrultusunda öğretim programlarının uygulanmasında ve belirlenen kazanımlara ulaşılmasında birincil görevin öğretmene düştüğü söylenebilir. Ülkemizde ilköğretim kademesinde OFE dersini yürütme sorumluluğu birçok ülkede olduğu gibi tamamen sınıf öğretmenlerine bırakılmıştır (Arslan ve Altay, 2009). Bu bağlamda öğrencileri beden eğitimi dersi ve oyunla ilk tanıştıran öğretmen, sınıf öğretmenleri olmaktadır (Alemdağ vd., 2014). OFE dersi için de aynı durum geçerlidir.

Öğretmen, eğitim sisteminin temel ögesidir. O yeteneği, bilgisi, donanımı ve eğitim için sağlanan olanaklar ölçüsünde görevini yerine getirmeye çalışır (Saydam, 2003). Bu nedenle öğretmenin bilgi, beceri, donanım ve tutumları öğretimde önemli olduğundan etkili bir oyun ve fiziki etkinlikler dersi için yetkin bir öğretmene ihtiyaç duyulacağı söylenebilir. Yapılan çalışmalarda araştırmacılar sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ile oyun ve fiziki etkinlikler dersine karşı olumsuz bir tutum geliştirdiklerini ve bunun nedenlerini ortaya koymaya çalışmışlardır. Newton ve Newton (2005), sınıf öğretmenlerinin, özellikle beden eğitimi derslerinde kendilerine güven eksikliği duyduğunu öne sürmüştür; bunun temel nedeni olarak da beden eğitimi derslerinde motor becerilerin ağırlıkta olmasını göstermişlerdir. Thompson (1996), çalışması sonucunda, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi yeterli düzeyde yürütecek niteliklerden yoksun olduğunu; bunun başlıca nedeninin ise öğretmen

yetiştirme programlarındaki eksikliklerden kaynaklandığını belirtmiştir. DeCorby, Halas, Dixon, Wintrup ve Janzen (2005), sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersini olması gerektiği gibi işlemek için yeterli beden eğitimi dersi bilgisine ya da sportif bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Doğan'ın (2000) yaptığı çalışmada, sınıf öğretmenleri beden eğitimi formasyon düzeylerinin yetersizliğini kendileri için en önemli problem olarak belirtmişlerdir. Xiang, Lowy ve McBride (2002) ve Portman (1996) da çalışmalarında beden eğitimine yönelik iyi eğitim almamış birçok öğretmenin beden eğitime karşı olumsuz tutumlar besledikleri sonucuna ulaşmıştır. Özetle sınıf öğretmenlerinin yeterince yetkin olmamasından dolayı OFE dersinden kaçındıklarını ve derse karşı olumsuz tutum geliştirdiklerini söylemek mümkündür. Bunun sonucunda da ders kazanımlarına ulaşmanın tam anlamıyla mümkün olamayacağı ve oyun çağındaki çocuğun gelişiminin de olumsuz etkilenebileceği düşünülebilir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün beden eğitimi ders saati tavsiyesi, haftada beş gün olmak şartı ile günde en az yarım saatten oluşmaktadır (Dalaman ve Korkmaz, 2010). OFE dersinin, ilkokulun 1, 2 ve 3. sınıflarında haftada beş ders saati olarak uygulanacak olmasıyla çocukların ihtiyacı olan fiziksel aktiviteleri karşılayacağını söylemek mümkündür. Ancak 4. sınıfta oyun ve fiziki etkinlikler dersinin haftada iki ders saati olduğu düşünüldüğünde, bu ders saati öğrencilerin fiziksel aktivite ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir.

OFE dersi amacı, ilkeleri, öğrenme alanları, kazanımları, etkinlikleri, oyunları vb. belirlenmiş olmasına rağmen Pehlivan, Dönmez ve Yaşat'a göre (2005) programlara giren ilke ve konular, uygulamadaki etkinlikler ve bunların gerçekleşme oranları arasında çok önemli boşluklar bulunmaktadır. Araştırmacılara göre, beden eğitimi dersi gereken düzeyde işlenememekte; sınıf öğretmeni diğer derslere hazırlanmaktan kendisini beden eğitimi dersine yeterince hazırlayamamakta; ancak planlarında beden eğitimi dersini işlemiş olarak gösterme yoluna gitmektedir (Menteşe, 1991'den aktaran Pehlivan vd., 2005). Öte yandan sınıf öğretmenlerinin beden eğitiminin amaçlarından uzaklaştıkları ve kendilerini bu konuda yeni bilgilerle güncelleme ihtiyacı duymadıkları, hatta beden eğitimi ders saatlerini, diğer derslerin takviyesi amacıyla kullandıkları belirtilmiştir (Pehlivan vd., 2005).

2012-2013 eğitim öğretim yılında ilkokul programına OFE dersinin girmesiyle birlikte beden eğitimi dersi öğretimindeki yetersiz malzeme ve olanakların getirmiş olduğu olumsuzluklar bu derste de kendini göstermiştir (Güven ve Yıldız, 2014). Dağdelen ve Kösterelioğlu'nun (2015) çalışmalarında da OFE dersi ile ilgili olarak ortaya çıkan en önemli sorun, sınıf ve okul koşullarını ayarlama ve materyal yetersizliği olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda okullardaki altyapı yetersizliklerinin ve materyal sıkıntısının eğitim ortamını dolayısıyla da öğrencileri ve öğretmeni olumsuz etkileyeceği ifade edilebilir.

Yapılan literatür taraması sonucunda sınıf öğretmenlerinin OFE dersi ile ilgili beklentilerini, görüşlerini ve derste karşılaştıkları problemleri nitel (Altun, 2016; Dağdelen ve Kösterelioğlu, 2015; Bayat, Kaymak ve Balcı, 2016; Güven ve Yıldız, 2014; Kazu ve Arslan, 2014) ve nicel (Şentürk, Yılmaz ve Gönener, 2015) araştırma yaklaşımı çerçevesine inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Ülkemizde OFE dersi ile ilgili yapılmış çalışma sayısının az olması ve sınıf öğretmenlerinin OFE ders programına ve ders uygulamalarına ilişkin görüşlerinin ne olduğunun yeterince incelenmemiş olması araştırmanın hareket noktasını oluşturmaktadır. OFE derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin OFE ders programına ve derslerdeki uygulamalarına ilişkin görüşlerinin alınmasının, öğrencilere temelde daha sağlıklı oyun ve fiziki etkinlikler dersi verebilme noktasında ilgililere yardımcı olacağı ve çalışmanın alandaki boşluğu doldurmada hizmet edeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin, oyun ve fiziki etkinlikler dersi hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Çalışmada sınıf öğretmenlerinin OFE dersi hakkındaki görüşleri nitel yaklaşım ile incelenmiştir. Nitel çalışmada araştırmacılar, konu ya da konuları doğal ortamda inceler, araştırılan insanların getirmiş oldukları anlamlar açısından olguyu anlamlaştırma ve yorumlama çabası içerisinde olurlar (Denzin ve Lincoln, 2005). Araştırmada yer alan katılımcılar ayrı birer özel durum olarak kabul edildiği için çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan çoklu özel durum çalışması kullanılmıştır. Çoklu özel durum çalışmasında (veya birden fazla durum çalışması) yine bir konu veya sorun seçilir, fakat bu sefer araştırmacı konuyu örneklemek için birden fazla durum çalışmasını seçer. Araştırmacı çeşitli araştırma yerlerinden veya tek bir yer içinde birden fazla programdan incelemek için çeşitli programlar seçebilir (Creswell, 2015). Bu yöntemde amaç, ilgi duyulan her bir durum hakkında kapsamlı sistematik ve derinlemesine bilgi toplamaktır (Patton, 2014).

Çalışma grubu

Çalışmanın araştırma grubunu Trabzon ilinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında bir ilkokulda görev yapmakta olan 7'si kadın, 3'ü erkek 10 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmanın araştırma grubunu belirlemede kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin, araştırmacının yakın ve ulaşılması kolay olan bir durumu seçmesinden dolayı araştırmaya hız ve pratiklik kazandırdığı ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmaya 3'ü erkek ve 7'si kadın olmak üzere toplam 10 sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin 6'sı eğitim fakültesi mezunu, 2'si yüksekokul mezunu, 1'i edebiyat fakültesi mezunu, 1'i orman fakültesi mezunu olup öğretmenlerin çalışma süreleri 10 ile 33 yıl arasında değişmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılara ait kişisel bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Mezun Olduğu Fakülte	Mesleki Deneyim (Yıl)
Ö1	Erkek	Eğitim Fakültesi	10
Ö2	Kadın	Eğitim Fakültesi	11
Ö3	Erkek	Yüksekokul	31
Ö4	Kadın	Eğitim Fakültesi	11
Ö5	Kadın	Eğitim Fakültesi	13
Ö6	Kadın	Orman Fakültesi	18
Ö7	Kadın	Edebiyat Fakültesi	17
Ö8	Erkek	Eğitim Fakültesi	33
Ö9	Kadın	Eğitim Fakültesi	11
Ö10	Kadın	Yüksekokul	18

Veri toplama aracı

Araştırmada veriler görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Görüşme, bireylerin çeşitli konulardaki bilgi, düşünce, tutum ve davranışları ile bunların olası nedenlerinin öğrenilmesinde en kestirme yol olarak kullanılmaktadır (Karasar, 2016). Çalışmada veri toplama aracı olarak ise yarı yapılandırılmış mülakat (görüşme) formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme; araştırmacının görüşme sorularını önceden hazırladığı, ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin veren görüşme tekniğidir (Ekiz, 2009). Araştırmada sorulan sorulara alınan cevapların yeterli olmadığı durumlarda yeni sorularla araştırmaya esneklik sağlamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakatın pilot uygulaması iki kadın sınıf öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme soruları ilgili literatür taranarak hazırlanmış olup soruların ilk bölümü katılımcıların cinsiyet, okuttukları sınıf, mezun oldukları fakülte ve meslekte geçirdikleri süreleri belirlemeye yöneliktir. Bunun dışında yarı yapılandırılmış görüşmede sınıf öğretmenlerine;

1. OFE dersine yönelik okullarınızdaki fiziki altyapıya ilişkin görüşleriniz nelerdir?
2. OFE dersinin öğrenci gelişimine katkısına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
3. OFE dersi haftalık ders saati hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. OFE ders saatlerinin amacına yönelik kullanımına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?
5. OFE dersi öğretim programında yer alan öğrenme-gelişim alanları ve program çıktılarının neler olduğunu biliyor musunuz?

6. OFE dersine nasıl hazırlanırsınız?

7. OFE dersine ne şekilde katılırsınız?

8. OFE dersi için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve donanımlara ilişkin görüşleriniz nelerdir?

9. OFE dersi hangi öğretmen tarafından yürütülmelidir?

soruları sorulmuştur. Hazırlanan bu sorular hakkında bir konu alanı uzmanının fikri alınmış, konu alanı uzmanının görüşleri doğrultusunda sorulara son şekli verilmiştir.

Verilerin toplaması

Pilot uygulamaların yapılmasının ardından katılımcılarla iletişime geçilerek, kendileri ile uygun yer ve zaman konusunda anlaşılmıştır. Katılımcılara çalışma ile ilgili ön bilgi verilmiş, çalışmanın bilimsel bir amaçla yapıldığı, katılımcı bilgilerinin gizli tutulacağı belirtilerek katılımcı gönüllülüğü esas alınmıştır. Verilerin toplanmasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşme öncesi katılımcılardan ses kaydı için izin alınmıştır. Asıl görüşmelerde en kısa görüşme 8 dk. 9 sn. en uzun görüşme ise 16 dk. 13 sn. sürmüştür.

Araştırmada nitelik

Araştırmada, öğretmenlerle yüz yüze yapılan ve kayıt cihazına kayıt edilen görüşmeler araştırmacı tarafından dinlenerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yazıya dökülen veriler, araştırmaya katkı sağlayan öğretmenlere geri dağıtılarak, inanırlık için katılımcı teyidi yapılmış (Yıldırım ve Şimşek, 2013) ve görüşme esnasında söyleyemediklerini ekleme fırsatı tanınmıştır. Ayrıca katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri ortamlarda veriler toplanmış, gönüllülük ilkesine göre araştırmaya katılmaları sağlanmış ve verilerin toplanmasından analiz sürecine kadar uzman desteği alınmıştır. Bunun yanı sıra çalışmanın onaylanabilirliği için çalışma içerisinde ham veriler, analiz edilmiş veriler, bulguların oluşumu, çalışma süreci, çalışmanın hedef, beklenti ve amacı ile kullanılan ölçümlerin nasıl geliştirildiği ile ilgili bilgilere verilmiştir. Nitekim bir çalışmada onaylanabilirlik için belirtilen kriterler arasında çalışma içerisinde ham verilerin, analiz edilmiş verilerin, bulguların oluşumunun, çalışma sürecinin, çalışmanın hedef, beklenti ve amacının, kullanılan ölçümlerin nasıl geliştirildiği ile ilgili bilgilerin olması yer almaktadır (Holloway ve Wheeler, 1996'dan aktaran Başkale, 2016).

Verilerin analizi

Elde edilen veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu kategorilere göre düzenlendiği için betimsel analiz metodu ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde veriler, araştırma sorunlarının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde

kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış olarak sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada veriler öncelikle okunarak kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalardan yapılan çıkarımlara bağlı olarak temalar oluşturulmuş ve okuyucu için anlamlı hale getirilmiştir. Analiz sonuçları tablolar yardımıyla sunulmuş ayrıca katılımcıların görüşme kayıtlarından elde edilen doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin OFE dersine yönelik, görev yaptıkları okullardaki fiziki altyapıya ilişkin görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. OFE dersiyile ilgili okuldaki fiziki altyapıya ilişkin görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Altyapı Yeterliği	Yeterli	Ö10
	Yetersiz	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8
	Sınırlı	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9
Mevcut Altyapı	Okul bahçesi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Oyun alanı	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10
	Sportif faaliyet alanı	Ö1
	Spor salonu	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
Altyapı Önerileri	Kapalı oyun alanı	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9
	Ders materyali	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10
	Soyunma odası	Ö2, Ö4
	Sağlık açısından risk taşımayan oyun alanı	Ö1, Ö3, Ö9, Ö10
	Kazanıma yönelik oyun alanları	Ö4, Ö5

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğunluğu okuldaki fiziki altyapıyı yetersiz ve sınırlı bulduğunu belirtmiştir. Sadece Ö10 kodlu öğretmen okulun mevcut altyapısının yeterli olduğunu belirtmiş olup düşüncelerini,

“Okulumuzun bahçesi uygun. Bahçede oynanabilecek oyunlar için çizilmiş alanlar mevcut. Evet, altyapı oluşturulmuş bence.”

ifadeleriyle dile getirirken Ö2 kodlu öğretmen;

“Uygun altyapı oluşturulduğuna inanmıyorum. Okulun kendine ait materyalleri yok. Kapalı oyun alanı yok, çok amaçlı küçük bir salonumuz var sportif faaliyet için uygun değil.”

şeklinde ifade etmiştir. Ö6 kodlu öğretmen ise;

“Çok da müsait değil ama hiç de yok değil. Bahçede belli oyun alanları hazırlanmış. Ama hava kapalı, yağmurlu olduğunda oynayacağımız çok rahat korunaklı bir salonumuz yok. Materyal sıkıntımız var.”

biçiminde belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler OFE dersi için okullarındaki mevcut altyapıyı en çok okul bahçesi sonra oyun alanı ve sportif faaliyet alanı olarak belirtmişlerdir. Katılımcılara “Okullarda bunların dışında nasıl bir altyapı oluşturulabilir?” sorusu sorulmuştur. Verilen yanıtlarda altyapı önerileri en çok spor salonu sonrasında kapalı oyun alanı, ders materyali, sağlık açısından risk taşımayan oyun alanı, soyunma odası ve kazanıma yönelik oyun alanı olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin bununla ilgili görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö1 kodlu öğretmen;

“Bunun dışında spor salonu yapılması gerekiyor kötü hava şartlarında uygulanabilmesi için. Çocukların oyun alanlarında düşmeye eğilimli olan oyunlarda altyapıya kauçuk, esnek malzemeler yapılarak düşme esnasındaki yaralanmalar azaltılabilir.”

Ö2 kodlu öğretmen;

“Araç gereç tam olmalı. Spor odası olmalı, soyunma odası olmalı çocuklar eşofman giyimini yapacağı yerler yok sınıfta giyinmeye çalışıyorlar.”

Ö4 kodlu öğretmen;

“Dersin kazanımına uygun olarak daha ayrıntılı malzemeler olabilirdi. Mesela dengeleme hareketleri falan yapabileceğimiz alanlar oluşturulabilirdi. Böyle kazanımlar var ama uygulayabileceğimiz alanlar yok. Materyal yönünden eksiklerimiz var.”

şeklinde belirtmişlerdir. Tablo 2’deki verilere göre öğretmenlerin okuldaki mevcut altyapıyı OFE dersi için yeterli görmedikleri, OFE dersi için okullarda mevcut olan altyapının bahçe olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin okullarda olması gereken altyapı için sundukları farklı öneriler arasında en çok spor salonu olması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların, OFE dersinin öğrenci gelişimine katkısına ilişkin düşünceleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. OFE dersinin öğrenci gelişimine katkısına ilişkin görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Öğrencilerde Geliştirdiği Beceriler	Kişisel beceriler	Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
	Düşünme becerileri	Ö1, Ö3, Ö6, Ö7
	Sosyal beceriler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö9, Ö10
	Fiziksel beceriler	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10
Öğrenilmesine Katkı Sağladığı Kavramlar	Vücut farkındalığı kavramı	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6
	Dayanışma/İşbirliği	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö10
	Arkadaşlık	Ö3, Ö6
	Temel hareket kavramları	Ö4, Ö5, Ö7

Öğretmenlere OFE dersinin öğrencilerde hangi becerileri geliştirdiği sorulduğunda en çok fiziksel becerileri geliştirdiği sonra sosyal beceriler, kişisel beceriler ve en az da düşünme becerilerini geliştirdiği yanıtları alınmıştır. OFE dersinin öğrencilerde geliştirdiği becerilerle ilgili Ö7 kodlu öğretmen;

“Fiziksel gelişim tabiki oluyor da ruhları dinleniyor daha çok. Zihinsel olarak da çok geliştiklerini hissediyorum.” Şeklinde ifade ederken, Ö9 kodlu öğretmen ise: “Harekete yönelik beceriler. Yapılan etkinliğe bağlı biraz ortam müsait olduğu sürece dışarıda yaptığımız için bunlar genelde hareket yönünden fiziksel yönden geliştirici hareketler.”

biçiminde ifadeler kullanmıştır. Öğretmenler OFE dersinin öğrencilerde öğrenilmesini sağladığı kavramlar sorulduğunda Tablo 3’te görüldüğü gibi en çok dayanışma ve işbirliği kavramlarının öğrenilmesini sağladığını sonra vücut farkındalığı kavramları, temel hareket kavramları ve en az da arkadaşlık kavramının öğrenilmesini sağladığını belirtmişlerdir. Dersin öğrencilerde öğrenilmesini sağladığı kavramları Ö5 kodlu öğretmen;

“OFE dersinde kavramlar derken çocuklarda efor, hareket, denge o tarz kavramlar. Sağlıklı yaşama bilinci, kendine bakma, vücut alan farkındalığı oluşması, bu tarz gelişmesini bekliyoruz.”

şeklinde ifade ederken Ö3 kodlu öğretmen;

“Bir kere arkadaşlık en basitinden. Arkadaşlık, dayanışma ayrıca ne yapar akademik derslerle ilgili çocuğun ufkunu açmaya yardımcı olur.”

olarak belirtmiştir. Tablo 3’te görüldüğü gibi OFE dersinin öğrencilerde birçok becerinin gelişimine katkı sağladığı ama bunlardan daha çok fiziksel becerileri geliştirdiği ve öğrencilerde kavram olarak da en çok işbirliği ile dayanışma kavramlarının öğrenilmesini sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, OFE dersi haftalık ders saati ile ilgili düşünceleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. OFE dersi haftalık ders saati ile ilgili düşünceler

	Kodlar	Katılımcılar
Ders Saati Yeterliği	Ders saati sayısı yeterli	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9
	Ders saati sayısı yetersiz	Ö2, Ö3, Ö7, Ö8
	Ders saati sayısı fazla	Ö4, Ö5, Ö10
Ders Saati Önerisi	Haftada 3 ders saati	Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10
	Haftada 5 ders saati	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö9

Tablo 4’e göre haftalık OFE ders saati sayısını dört öğretmen yeterli, dört öğretmen yetersiz, üç öğretmen fazla olarak değerlendirmiştir. Öğretmenler, OFE dersi için uygun ders saati sayısını ise haftada üç ders saati veya beş ders saati olarak belirtmişlerdir. Ö7 kodlu öğretmen;

“Yeterli bence her gün var çünkü. Her gün olması iyi aslında çünkü öğlen arası olan tam gün bir okul, öğlen arası çoğunlukla yorgun geliyorlar. Öğleden sonra ölü ders iki ders. 4. sınıfta iki saat çok az çünkü oyun çocuğudur bu, 4. sınıf çocuğu da oyun çocuğu yetersiz.”

şeklinde belirtirken Ö1 kodlu öğretmen;

“Ben 3. sınıf okuttuğum için haftada beş saat var. Bence yeterli. Çocuklara yeterince her gün birer saat olmak üzere yeterli görüyorum.”

biçiminde ifadeler kullanırken Ö4 kodlu öğretmen ise;

“Yeterli buluyorum fazla hatta. Çünkü her gün mesela bu ders var ama her gün bu dersi yapacak altyapı yok. Bir defa çocukların eşofmanlı olması lazım bu derste çünkü fiziğe yönelik kazanımlar söz konusu olduğu için mesela bunu her gün ayrıntılı bir şekilde üstlerini giydir biraz sıkıntılı bir durum oluşturuyor. Bence fazla üç ders saati olabilirdi beş ders fazla bence.”

biçiminde düşüncesini ifade etmiştir. Buradan da anlaşılacağı gibi öğretmenlerin bazıları OFE ders saati sayısını yeterli, bazıları yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin OFE dersi için uygun ders saati önerilerinin de haftada üç ders saati ve beş ders saati olduğu tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin, OFE ders saatlerinin amacına yönelik kullanımı hakkındaki düşünceleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. OFE ders saatlerinin amacına yönelik kullanımı hakkındaki düşünceler

	Kodlar	Katılımcılar
Ders Saatlerinin OFE	Evet	Ö6, Ö8
Dersi İçin Kullanımı	Hayır	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10
	Matematik	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9
OFE Dersinde Yapılan	Türkçe	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö10
Diğer Dersler	Fen Bilimleri	Ö3, Ö5
	Hayat Bilgisi	Ö4, Ö5, Ö7
Farklı Ders Yapılmasının	Farklı ders yapılması uygundur.	Ö4, Ö5
Uygunluğu	Farklı ders yapılması uygun değildir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Diğer ders müfredatının yetişmemesi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö9, Ö10
	Okuldaki altyapı yetersizliği	Ö1, Ö4, Ö5
Farklı Ders Yapılmasının	Öğretmenlerin kendini yetersiz görmesi	Ö1, Ö7
Nedenleri	OFE ders kazanım sürelerinin uzunluğu	Ö4
	Diğer derslerin daha önemli olması	Ö1
	Hava koşullarındaki olumsuzluklar	Ö1, Ö4

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmenlerden sadece 2'si OFE için ayrılan ders saatlerinde sadece OFE dersini yaptıklarını; diğer 8'i ise OFE dersinde başka dersler de yaptıklarını belirtmişlerdir. OFE ders saatinde farklı dersleri işleyen öğretmenler bu derste en çok matematik dersi yaptıklarını sonra sırasıyla Türkçe, hayat bilgisi ve fen bilimleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu derste farklı dersler yapmalarının nedeni olarak en çok diğer derslerin müfredatının yetişmemesi, sonra okuldaki altyapı yetersizliği, kendilerini yetersiz görmeleri, hava koşullarındaki olumsuzluklar, en az da diğer derslerin OFE dersinden daha önemli olduğunun düşünülmesi ve OFE dersi kazanım sürelerinin uzunluğunu belirtmişlerdir. OFE dersinde farklı dersleri de işleyen öğretmenlerden Ö4 ve Ö5 bu kullanımlarının uygun olduğunu belirtirken; diğer 8 öğretmen OFE de farklı ders yapılmasının uygun olmadığını belirtmişlerdir. OFE dersinde farklı dersler yapılmasıyla ilgili olarak Ö3 kodlu öğretmen;

“Maalesef diğer derslerin programlarını yetiştirmek için kullanıyoruz. Özellikle matematik dersi için. Fen bilimleri, Türkçe. Kesinlikle doğru bir uygulama değil yanlış bir uygulama.”

şeklinde ifade ederken Ö5 kodlu öğretmen aşağıdaki şekilde belirtmiştir;

“Hayır, OFE dersi için kullanmıyorum. Diğer derslere ek olarak bazen kullanıyorum. Bazen çocuklara sosyal olarak gelişimini sağlamak açısından farklı etkinlikler yaptırıyorum. Bazen soru çözümü, tombala oyunları gibi konu tekrarları eğlenceli şekilde. Bazen görsel sanatlar dersi gibi ya da çocuklarla gurup çalışması gibi çalışmalar yapıyoruz. Ve şöyle bir şey söyleyebilirim ki OFE dersi kullanımı için gerekli altyapımız olmadığı için tam olarak bunu

yapamıyoruz. Çocuklara belirli oyunları sürekli oynatmak zorunda kaldığımız için zaten 5 saatin 5'inin de oraya gitmesine gönlüm razı gelmiyor.”

OFE dersini sadece bu ders için kullanan Ö6 kodlu öğretmen ise;

“Mümkün merite her gün bir saat OFE dersi yaptırıyorum. Ama çok eğlenceli oyunlar sağlayacak sınıf şartlarımız yok bazı oyunlar için çok yeterli mekânlar oluşmuyor. Başka ders için kullanmıyorum dersi.”

biçiminde ifade ederken Ö1 kodlu öğretmen;

“Diğer derslerimizin öğretim programı ağır olduğu için programın yetişmeyeceği zamanlarda ve havanın kötü olduğu zamanlarda OFE dersini diğer dersler için kullanıyoruz. Matematik ve Türkçe yapıyorum genellikle. Yanlış yaptığımı düşünüyorum ama OFE derslerinde yeterli altyapımız olmadığından, gerek üniversitede olsun gerek kendimizi yetiştirmemiş olmamızdan kaynaklı biraz yetersiz olmamız, diğer derslere çocukların daha çok ihtiyacı var gibi düşünmemizden dolayı bu dersi diğer dersler için kullanıyoruz.”

olarak ifade etmiştir. Tablo 5'deki verilerden anlaşılacağı gibi öğretmenlerin OFE derslerinde başka dersler işledikleri en çok da matematik dersinin yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin diğer derslerin müfredatlarını yetiştiremedikleri için OFE dersinde farklı dersler yaptıkları ve dersin farklı dersler için kullanılmasını uygun bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların, öğretim programında yer alan gelişim-öğrenme alanlarının neler olduğu ve OFE dersinin program çıktılarının neler olduğu konusundaki görüşleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Ders öğrenme-gelişim alanları ve program çıktılarına dair görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Öğrenme Gelişim Alanları	Hareket yetkinliği	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö10
	Aktif ve sağlıklı yaşam	Ö2, Ö5, Ö8
	Kişisel, sosyal ve düşünme becerileri	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10
	Temel ve birleştirilmiş hareket becerilerini, basit kurallı oyun ve fiziki etkinliklerde etkili ve özgüvenle kullanır.	Ö1, Ö5, Ö7, Ö9
	Hareket becerileri ile ilgili kavramları kullanır.	Ö5
	Oyun ve hareket stratejilerini/taktiklerini kullanır.	Ö5
	Sağlıklı olmak ve sağlığını geliştirmek için oyun ve fiziki etkinlik kavramlarını ve ilkelerini açıklar.	Ö1, Ö5
Program Çıktıları	Sağlıklı olmak ve sağlığını geliştirmek için oyun ve fiziki etkinliklere istekli ve düzenli olarak katılır.	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6
	Oyun ve fiziki etkinlik dersinde, kültürel birikimimiz ve değerlerimizle ilgili aşağıdaki iki amaca ulaşılır: • Kültürümüzü ve başka kültürlerle ait geleneksel oyunları ve dansları tanır, uygular. • Milli bayramlar/belirli gün ve haftalara ait kutlamalara isteyerek katılır.	Ö1, Ö2
	Oyun ve fiziki etkinliklerde kendini tanıma, başa çıkma, bireysel sorumluluk, özgüven ve zaman yönetimi becerilerini geliştirir.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6
	Oyun ve fiziki etkinliklerde iletişim becerileri, işbirliği, adil oyun, sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö9
	Oyun ve fiziki etkinliklerdeki deneyimlerini problem çözme, hedef belirleme, plan yapma gibi süreçlerde kullanır.	Ö3, Ö5, Ö6

Öğretmenlerden Ö3, Ö4, Ö6 ve Ö7 OFE programında yer alan öğrenme ve gelişim alanlarını ifade edemediklerinden tablo 6’da “öğrenme ve gelişim alanları” kısmında bu öğretmenlere yer verilmemiştir. Bu öğretmenlerden Ö3 kodlu öğretmen;

“Bu konuda çok akademik bir şey yok aklımda, şu anda bir şey diyemiyorum.”

ifadelerini kullanırken Ö4 kodlu öğretmen;

“Bilmiyorum tam olarak”

şeklinde belirtmiştir.

Tablo 6’da görüldüğü öğretmenlerden altısı programdaki gelişim ve öğrenme alanlarını belirtmiştir. Bunlardan sadece Ö2 ve Ö5 kodlu öğretmenler programdaki biçimiyle tam olarak ifade edebilmişlerdir. Ö2 kodlu öğretmen;

“Hareket yetkinliği var kişisel, sosyal ve düşünme becerileri ve bir de aktif ve sağlıklı yaşam var bildiğim kadarıyla.” olarak belirtirken Ö5 kodlu öğretmen; “Hareket becerisi, aktif ve sağlıklı yaşam, çocuğun kişisel gelişimi, sosyal gelişimi ve düşünme becerisinin gelişimi olduğunu düşünüyorum.”

şeklinde ifade etmiştir.

Bunların dışındaki Ö1, Ö8, Ö9 ve Ö10 kodlu öğretmenler kendi ifadeleriyle gelişim ve öğrenme alanlarını belirtmişlerdir. Ö9 kodlu öğretmen;

“Bilişsel alan, duyuşsal alan, sosyal alan, ahlaki yönleri geliştirmeye yönelik alan.” olduğunu söylerken Ö8 kodlu öğretmen; “Sağlık yönünden, bedenini geliştirme yönünden, kişilik yönünden, duygusal yönden vardır ama yine bu yönde en fazla bedensel alanda gelişmekte” olarak ifade etmiştir.

OFE dersini program çıktılarının neler olduğu sorulduğunda Ö8 kodlu ve Ö10 kodlu öğretmenler bunları açıklamadıkları için tabloda bu öğretmenler kullanılmamış olup Ö10 kodlu öğretmen;

“Çok fazla açıkçası önem vermediğimiz için çok bilmiyorum yani.”

ifadesini kullanmıştır.

Tablo 6’da görüldüğü gibi sekiz öğretmen program çıktılarını ifade etmiş fakat öğretmenlerin hiçbiri OFE dersi öğretim programında yer alan program çıktılarının tamamını tam olarak ifade edememiştir. Ö1 kodlu öğretmen;

“Öğrenci temel ve birleştirilmiş hareketleri yapabilir. OFE dersini almış bir öğrenci kendi kültürü ve başka kültürlerdeki halk danslarını öğrenebilir hakkıyla verildiği zaman. İnsanlara karşı saygılı olmayı, haklarını savunmayı öğrenebilir, lider özelliğini kavrayabilir, kazanmayı kaybetmeyi öğrenebilir. Sağlık için spor yapmanın önemini anlayabilir.”

şeklinde belirtirken Ö6 kodlu öğretmen;

“Aslında çok da takip etmedik mezunları. Çocuk kendi algısını geliştirmiştir. Kendi yetilerinin nereye kadar ulaşabildiğini görmüştür. Bu diğer derslerine yansımıştır. Sosyal anlamda kendini daha iyi ifade edebildiğini düşünüyorum. Sosyal becerileri gelişmiştir.”

ifadeleriyle açıklamıştır. Tablo 6 verilerine göre öğretmenlerin dersin öğretim programında belirtilen gelişim ve öğrenme alanları ile yine öğretim programında belirtilen program çıktılarını tam olarak bilmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların, OFE dersine nasıl hazırlandıkları ile ilgili görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Ders hazırlığıyla ilgili görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Ders Hazırlığı	Evet	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Hayır	Ö2, Ö3, Ö8
	Kısmen	Ö9, Ö10
	Farklı oyun bulma	Ö1, Ö7
Yapılan Hazırlıklar	Oynatılacak oyunla ilgili bilgi edinme	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9
	Oyun alanı seçimi	Ö6
	Malzeme temini	Ö4, Ö5, Ö6, Ö10

Tablo 7’den anlaşılacağı gibi ders hazırlığıyla ilgili olarak öğretmenlerin 5 tanesi OFE dersi için hazırlık yaptıklarını, 3 tanesi hazırlık yapmadıklarını ve 2 tanesi kısmen hazırlık yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlere yaptıkları hazırlıkların neler olduğu sorulduğunda öğretmenler en çok malzeme temin ettiklerini ve oynatılacak oyunla ilgili bilgi edindiklerini sonra farklı oyun bulduklarını ve en az da oyun alanı seçtiklerini belirtmişlerdir. Ders hazırlığıyla ilgili olarak Ö4 kodlu öğretmen;

“Eğer bunu daha önceden planladıysam havanın durumuna göre tabiki hazırlık yapıyorum. Çocuklara malzeme getirmeleri için haber veriyorum. Top, eşofman, taş toplanacaksa oyunda gerekiyorsa onunla ilgili bir hazırlık yapıyorum. Onun dışında çok da bir hazırlığım yok.”

şeklinde ifade ederken Ö6 kodlu öğretmen;

“Oyun oynatacaksam, bahçeye çıkacaksam bakıyorum. Oyun araştırma içine giriyorum. Çocukları nasıl gruplayacağımı düşünüyorum. Top sektiremeyen öğrencim var hepsinin algısı veya bilişsel yeteneği farklı. Topla ilgili bir oyun oynatacaksam ona göre öğrencileri planlıyorum. Oyuna bakıp araç gereç hazırlıyorum o tür şeyler yapıyorum.”

olarak belirtmiştir. Hazırlık yapmadığını belirten Ö2 kodlu öğretmen ise şunları söylemiştir;

“Hayır. Hazırlık yapılacak o kadar fazla ders var ki fiziki etkinlikler dersi için hazırlık yapmıyorum. Bildiğimiz oyunlardan dön dolaş aynı oyunları oynuyoruz. Baya mesai sarf ediyoruz kalan zamanda ders olarak da Türkçe, matematiğe ayırıyoruz. Bizim ülkemizde sınavlar çok önemli sınavda soru sorulacak tarzda sınava yönelik dersler işliyoruz. Sınavlarda soru çıkmadığı müddetçe ne gerekli özeni biz ne de aileler göstermiyor, ne de öğrenciler.”

Buradan da anlaşılacağı gibi OEF dersi için öğretmenlerin ders hazırlığı yaptıkları; hazırlıklarının oynatılacak oyunla ilgili bilgi edinme ve materyal temin etme olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin, OFE dersine ne şekilde katıldıklarına dair görüşleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Derse katılımıla ilgili görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Derse Katılım	Evet	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Hayır	Ö3
Katılım Biçimleri	Oyun öğretimi aşamasında, kısa bir süre katılım	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö9
	Ders süresince katılım	Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10
	Dışarıdan gözleme	Ö2, Ö6, Ö7, Ö9
	Oyun esnasında kritik durumlarda katılım	Ö6

Tablo 8’de görüldüğü üzere Ö3 kodlu öğretmen dışındaki tüm öğretmenler derse katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlere derse katılımı nasıl gerçekleştirdikleri sorulduğunda en çok oyun öğretimi aşamasında kısa bir süre katılım sonra ders süresince katılım, dışarıdan gözleme ve en az da oyun esnasında kritik durumlarda katılım biçiminde belirtmişlerdir. Ders katılımıyla ilgili olarak Ö3 kodlu öğretmen;

“Sağlık koşullarım nedeniyle katılamıyorum fakat önceden katılırdım.”

şeklinde belirtirken Ö5 kodlu öğretmen;

“Evet katılırım. Çok da zevk alırım, çocuklar da çok zevk alır. Onlarla birlikte oynarız. Yakan top oynuyorsak ben kenarda olurum bazen içeride olurum. Mendil kapmaca oynuyorsak mendili tutuyorum. Bazen tren oynuyoruz ben oluyorum başta onlarla birlikte tren çekiyoruz. Oyunlarda bir çocukmuş gibi oynarım.”

olarak ifade etmiş, Ö1 kodlu öğretmen de;

“Oyun öğretimi esnasında belli bir süre katılıyorum. Artık belli bir süre katıldıktan sonra lider olmaları açısından oyunu onların kendilerine bırakıyorum ki liderlik özellikleri gelişsin, birbirlerinin haklarına saygı göstereyim diye ben ordayım diye yani itaat etmelerini beklemiyorum. Kendileri bazı davranışları sergilesin diye gösteriyorum belli bir süre oynayıp onlara bırakıyorum.”

şeklinde belirtmiştir. Buradan da anlaşıldığı gibi öğretmenlerin OFE dersine katıldıkları; bu katılımın daha çok oyun öğretimi aşamasında kısa bir süre katılım biçiminde olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Görüşmeler kapsamında öğretmenlere, dersle ilgili sahip oldukları bilgi, beceri ve donanımlar hakkında neler düşündükleri sorulmuş, elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9: Dersle ilgili sahip olunan bilgi, beceri ve donanıma ilişkin görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Bilgi, Beceri ve Donanımlar	Öğrencilerin gelişim özelliklerine dair bilgi	Ö7
	Oyun bilgisi	
	0-10 oyun bilirim	Ö2, Ö7
	10-20 oyun bilirim	Ö1, Ö6, Ö9
	20 ve üzerinde oyun bilirim	Ö3, Ö5
Bilgi, Beceri ve Donanım Yeterliliği	Oyun ile beceri ilişkisine dair bilgi	Ö5, Ö6
	Evet	Ö10
	Hayır	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9
	İleri yaş faktörü	Ö6
Bilgi, Beceri ve Donanım Bakımından Yetersizlik Nedenleri	Sportif faaliyetlere ilgisizlik	Ö5
	Seminer ve hizmet içi eğitim düzenlenmemesi	Ö3, Ö5, Ö7
	Kendini geliştirme çabasının olmayışı	Ö1, Ö3, Ö7, Ö9
	Üniversitedeki eğitimin yeterli olmaması	Ö1, Ö5
	Oyun bilgisi eksikliği	Ö2, Ö4, Ö7, Ö9

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcılar, OFE dersi için sınıf öğretmenlerinin sahip olmaları gereken bilgi beceri ve donanımların neler olduğu sorulduğunda en çok oyun bilgisi sonra oyun ile beceri ilişkisine dair bilgi ve en az da öğrencilerin gelişim özelliklerine dair bilgi şeklinde belirtmişlerdir. OFE dersi için öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi beceri ve donanımları Ö1 kodlu öğretmen aşağıdaki şekilde belirtmiştir;

“Öğretmenler gerekli oyunları bilmiyorlar. Sonra hangi oyunun hangi beceriyi geliştirdiği ile ilgili bir bilgileri yok. Ama bu çocuğun birçok gelişim alanına hizmet edebilmek için hangi gelişim alanına hizmet ettiğini bilmesi gerekiyor ama biz bunları bilmiyoruz sadece boş vakti değerlendirmek amaçlı farklı oyunlar oynatıyoruz.”

Ö4 kodlu öğretmen; “Çocuk oyunu bilmek lazım. Bir de çocuklarla oynamayı bilmek lazım.” şeklinde ifade ederken Ö6 kodlu öğretmen ise;

“Oyun çok bilmesi gerekir. Çocukların gelişim özelliklerini bilmesi gerekir diye düşünüyorum. Çünkü oyun oynatırken her çocuğun farklı gelişim özelliği var ona göre yönlendirebiliyorsun.”

ifadeleriyle belirtmiştir.

Buradan anlaşılacağı gibi öğretmenlerin, OFE dersinde sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken bilgi, beceri ve donanımı en çok oyun bilgisi olarak düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır.

OFE dersi için öğretmenlere kaç oyun bildikleri sorulduğunda en az on en çok elli oyun olarak belirtmişlerdir. Bildikleri oyunların isimlerini söylemeleri istendiğinde ise hiçbiri bildiğini söyledikleri oyun sayısı kadar oyun ismi belirtememişlerdir. Bildiği oyun sayısını Ö5 kodlu öğretmen;

“Ortalama elli oyun diyebilirim.”

olarak belirtmiş ve oyunların isimleri sorulduğunda onyedisini sıralayabilmiştir. Ö2 kodlu öğretmen ise;

“Ortalama on oyun biliyorum.”

şeklinde ifade etmiş ve oyun isimleri sorulduğunda üç oyunun adını söyleyebilmiştir. Ö7 kodlu öğretmen de;

“Yani bir on oyun vardır herhalde.”

derken oyun isimleri sorulduğunda beş oyunun ismini sıralayabilmiştir. Buradan anlaşılacağı gibi öğretmenlerin bildiklerini belirttikleri oyun sayısından aslında çok daha azını hatırlayabildikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, OFE dersi için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve donanımlar bakımından kendilerini yeterli görüp görmedikleri konusunda sekiz öğretmen kendini bu ders için yetersiz görürken bir öğretmen ise yeterli gördüğünü belirtmiştir. Öğretmenler kendilerini neden yetersiz gördüklerini en çok oyun bilgisi eksikliği ve kendilerini geliştirme çabasının olmayışı sonra seminer ve hizmet içi eğitim düzenlenmemesi, üniversitedeki eğitimin yeterli olmaması ve en az da ileri yaş faktörü olarak belirtmişlerdir. Ö10 kodlu öğretmen;

“Çok fazla üstüne düşmüyorum ama evet uygulayabileceğim bir ders.”

şeklinde belirtirken Ö1 kodlu öğretmen;

“Ben kendimi yeterli bulmuyorum. Biz üniversitede yeterli bilgi almadık, kendimizi geliştirmedik yani bu işi bizim yapmamız çok doğru değil gibi biz sadece kitaplardan okuduğumuz kadarıyla öğretebiliyoruz.”

Ö3 kodlu öğretmen;

“Kendimi yeterli görmüyorum kesinlikle. Bunun için çalışma, seminer yapılmıyor; talep de yok oyun ve fiziki etkinlikler dersi geçiştirilen bir ders.”

Ö5 kodlu öğretmen ise;

“Tam olarak bir donanıma sahip olduğumu düşünmüyorum. En yetersiz olduğum derslerden biri. Çünkü biz sürekli buna hazırlıklı bir şekilde yetişemedik birincisi bu, okuldaki yetiştirilme tarzımızdan kaynaklı. İkincisi vücudumuzun gelişiminden kaynaklı biz bir beden eğitimi öğretmeni gibi vücudumuzu sürekli kullanmıyoruz. Beceri ne kadar öğresek de sınırlı oluyoruz, hepsine hakim olamıyoruz. Üniversitedeki eğitim yeterli değildi. Bizi geliştirecek bir hizmet içi eğitimimiz yok.”

ifadeleriyle dile getirmişlerdir. Buradan da anlaşılacağı gibi OFE dersinde öğretmenlerin kendilerini bilgi, beceri ve donanım bakımından eksik gördükleri ve bunun nedeninin kendilerini geliştirme çabasının olmayışı ve oyun bilgisi eksikliği olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların, OFE dersi yürütücüsünün hangi öğretmen olması gerektiği ile ilgili görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. OFE dersi öğretmenin kim olması gerektiğiyle ilgili görüşler

	Kodlar	Katılımcılar
Ders Öğretmeni	Sınıf Öğretmeni	Ö3, Ö4
	Beden Eğitimi Öğretmeni	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Beden eğitimi öğretmenlerinin dersle ilgili daha bilgili ve bilinçli olmaları	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
Nedenleri	Sınıf öğretmenlerinin OFE dersini dinlenme dersi gibi görmesi	Ö5, Ö8
	Sınıf öğretmenlerinin OFE dersini ikinci plana atıp diğer dersleri daha önemli görmesi	Ö2, Ö6, Ö7, Ö10

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Öğretmenlerin tamamı OFE dersi öğretmenin branş (beden eğitimi) öğretmeni olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö3 ve Ö4 sınıf öğretmenin de olabileceğini dile getirmişlerdir. Bununla ilgili Ö8 kodlu öğretmen;

“Sınıf öğretmeni tüm derslere girdiği için kendi de dinlenme olarak görmekte. Alanında uzman kişi olduğunda planlama daha iyi olur, materyalini de hazırlar.” şeklinde ifade ederken Ö4 kodlu öğretmen; “Sınıf öğretmeni olabilir ancak daha iyi eğitimli olursa bu konuda. Şu anki şartlarda bir beden eğitimi öğretmenimiz olmadığı için sınıf öğretmeni olabilir. Tabi ki beden eğitimi öğretmeniyle daha iyi uygular çocuklar ama donanımlı bir sınıf öğretmeniyle de bu yürütülebilir.”

derken Ö9 kodlu öğretmen;

“Kendi alanı dahilinde beden eğitimi öğretmeni olabilir bence.”

şeklinde belirtmiştir.

Katılımcılara, OFE dersi öğretmeni branş (beden eğitimi) öğretmeni olmalıdır yanıtlarının nedeni sorulduğunda katılımcılar en çok beden eğitimi öğretmenlerinin dersle ilgili daha bilinçli ve bilgili olmaları sonra sınıf öğretmenlerinin OFE dersini ikinci plana atıp diğer dersleri daha önemli görmesi ve en az da sınıf öğretmenlerinin OFE dersini dinlenme dersi gibi görmesi olarak belirtmişlerdir. Ö6 düşüncesini;

“Fiziki gelişim ve beden gelişimi konusunda ders alıyorlar. Oyun nedir konusunda ders alıyorlar ve bunu nasıl işleyeceğini biliyor. Biz bu dersi biraz diğer dersler için çalışıyoruz ama beden eğitimi öğretmeni dersine hakim ve kimseye kaptırmıyor.”

Şeklinde ifade ederken Ö10 kodlu öğretmen;

“Hani daha hakim olur konuya. Çünkü biz birçok derse hazırlanmak anlatmak zorunda olduğumuz için onu ikinci plana itebiliyoruz. Beden eğitimi öğretmeni olsa çok daha konuya hakim olabilir.”

Olarak ifade etmiş, Ö5 kodlu öğretmen ise;

“OFE dersi öğretmenin kendine dinlenmeye ayıracağı bir dersmiş gibi sınıf öğretmenleri tarafından kullanılıyor. O yüzden gerçekten çocukları bu anlamda yetiştirecek, bunun tam olarak eğitimini almış, onların düşünme ve sağlıklı olma bilinci oluşturabilecek bir kişi olması gerektiğini düşünüyorum.”

şeklinde belirtmiştir. Buradan da anlaşılacağı gibi beden eğitimi öğretmenlerinin dersle ilgili daha bilgili ve bilinçli olmaları nedeniyle OFE dersi öğretmenin branş (beden eğitimi) öğretmeni olması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç ve tartışma

Sınıf öğretmenlerinin OFE dersi ile ilgili görüşlerinin ortaya konulduğu araştırmada öğretmenler OFE dersi için okuldaki mevcut altyapının yetersiz ve sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler, altyapı eksikliğini spor salonunun olmamasına bağlamışlardır. Öğretmenlerin Karadeniz Bölgesi'nde görev yapmaları böyle düşünmelerinin nedeni olabilir. Çünkü Karadeniz Bölgesi'nde havaların her mevsimde genellikle kapalı ve yağışlı olması derslerin bahçede yapılmasını engelliyor olabilir. Bu yüzden de öğretmenler bahçede yapamadıkları dersi sınıfta yapmak zorunda kalıyor olabilirler. Öğrencilerin de sınıf ortamında serbest hareket edemiyor olmaları, öğretmenlerin dersin kazanımlarına yönelik yapacakları etkinliklere engel oluyor olabilir. Bu sebeple öğretmenler spor salonunun olmamasını alt yapıdaki en büyük eksiklik olarak gösteriyor olabilirler. Bozdemir, Çimen, Kaya ve Demir (2015) de çalışmalarında aynı sonuca ulaşarak ilkokullarda beden eğitimi derslerinin yapılması için gerekli olan spor salonlarının yetersiz olduğunu ve hava şartlarının uygunsuz olduğu dönemlerde ise sınıflarda yani kapalı ortamlarda derslerin yapılmaya çalışıldığını

belirtmişlerdir. Diğer yandan literatürde yer alan çalışma sonuçlarında spor salonunun olmamasının yanı sıra araç ve gereç eksikliği de altyapı eksikliği olarak görülmektedir (Bayat vd., 2016; Boz ve Yıldırım, 2014; Kazu ve Aslan, 2014; Mamak, 2012; Şirinkan, Şirinkan, Çalışkan ve Kaldırım, 2006; Tokat, 2013). Altyapıdaki eksikliklerin genellikle fiziksel ortam ve materyal eksikliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler OFE dersinin, öğrencilerin en çok fiziksel becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte OFE dersi öğrencilerin sosyal gelişimlerine, motivasyonlarına, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine, paylaşma alışkanlıklarına, rekabet ve sorumluluk duygularının gelişmesine katkı sağlar (Dağdelen ve Kösterelioğlu, 2015). Buradan da oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğrenciyi sadece fiziksel yönden değil zihinsel ve sosyal yönden geliştirdiği düşünülebilir. Ayrıca araştırmada OFE dersinin en çok dayanışma ve işbirliği kavramlarının öğrenilmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Çelik ve Şahin'in (2013) araştırmalarında da benzer bir sonuç ortaya çıkmış; araştırmacılar çocukların kendi yaşında çocuklarla bir arada, paylaşma ve yardımlaşmayı öğrendikleri sonucuna ulaşmışlardır. Oyunun gelişim alanlarının hemen hepsine katkı sağlaması, çocuğun gelişiminin bir bütün olarak en iyi şekilde devam etmesi açısından önemlidir (Koçyiğit vd., 2007). Bu açıdan OFE dersinin öğretim programında vurgulanan ders uygulamalarının öğrenci gelişimini bütüncül açıdan ele almasıyla araştırma sonuçlarının örtüştüğü söylenebilir.

Araştırma sonucunda haftalık OFE ders saati sayısını öğretmenlerden bazıları yeterli bazıları da yetersiz olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden 1, 2 ve 3. sınıf okutan öğretmenlerin haftalık ders saati sayısını yeterli gördükleri; 4. sınıf okutan öğretmenlerin ise yetersiz olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin haftalık ders saati sayısı ile ilgili düşüncelerinin okuttukları sınıfa göre farklılaştığı söylenebilir. İlköğretim kurumları haftalık ders çizelgesinde OFE dersi 1, 2 ve 3. sınıfta 5 ders saati, 4. sınıfta ise 2 ders saati olarak belirlenmiştir. Türkiye'de okul çağı çocuklarında (6-10 yaş grubu) büyümenin izlenmesi (TOÇBİ) projesi araştırma raporu (2011) verilerinde öğrencilerin sağlıklarını korumaları için günde en az bir saat oyun ve fiziki etkinliklere katılma ihtiyacı duydukları ortaya konmuştur. Bu bakımdan 1, 2 ve 3. sınıfta haftada 5 saat olan dersin 4. sınıfta 2 saate düşmesinin öğrenciler için olumsuz bir durum oluşturacağı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin OFE dersinin amacı dışında başka dersler için kullanılmasını uygun bulmamalarına rağmen diğer derslerin müfredatını yetiştirmek için OFE dersinde farklı dersler yaptıkları hatta bu derslerden de en çok matematik dersini yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Böyle bir uygulamayla öğrencilerin dersin hedeflenen kazanımlarına ulaşmasının mümkün olmayacağı ve öğretmenlerin düşündükleri ile yapmış oldukları uygulamalar arasında tutarsızlık olduğu söylenebilir. Yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Altun (2016) yaptığı çalışmada günümüz eğitim sisteminde ağırlığın diğer derslere verildiği ve oyun ve fiziki etkinlikler dersine sınıf öğretmenlerinin yeterince zaman ayıramadıkları için hedeflerin tamamını kazandırmakta zorluk yaşadıkları

sonucuna ulaşmıştır. Şentürk vd. (2015) de oyun ve fiziki etkinlik dersinin diğer dersler kadar önem verilip amacına uygun olarak uygulanmadığını ve öğretmenlerin genellikle oyun ve fiziki etkinlik ders saatlerini diğer derslerdeki açıkları kapatabilmek için kullandıklarını tespit etmişlerdir. Bayat vd. (2016), öğretmenlerin çoğunluğunun OFE derslerinde başka derslere ilişkin etkinlikler yaptıkları ve ders saatlerini etkin bir şekilde işlemedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Morgan ve Hansen (2007) çalışmalarında, genel olarak öğretmenlerin akademik konulara daha fazla değer verdiklerini, sadece okuryazarlık ve aritmetik dersler vermeye fazla odaklandıklarını ve bu durumun ilköğretimde beden eğitimindeki başarısızlığın ana nedenlerinin başında geldiğini belirtmişlerdir. Güven ve Yıldız (2014) da sınıf öğretmenlerinin OFE dersinden beklentilerini araştırdıkları çalışmalarında, bu derste başka derslerin işlenmemesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada öğretmenlerin dersin öğretim programında belirtilen gelişim ve öğrenme alanlarını ile yine öğretim programında belirtilen program çıktılarını tam olarak bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bu derste başka dersler yapmaları ve derse gereken önemi vermemeleri yüzünden dersin öğretim programını okuma gereği duymadıkları ve bu yüzden de ve programa dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin OFE dersine katıldıkları fakat bu katılımın daha çok oyun öğretimi aşamasında kısa bir süreliğine olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, öğrencilerin karar verme becerilerinin, liderlik özelliklerinin, başkalarına saygı gösterme davranışlarının gelişmesi açısından derse kısa süreli katıldıkları düşünülebilir. Öğretmenlerin, öğrencilerin oyun esnasında kendilerini otorite olarak görüp doğal davranışlar sergilemekten kaçınacakları düşüncesinde olmaları, onların oyuna kısa bir süre katılmalarının sebebi olabilir. Öğretmenler, OFE dersinde sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken bilgi, beceri ve donanımı en çok oyun bilgisi olarak düşündükleri tespit edilmesine rağmen öğretmenlerin bildiklerini belirttikleri oyun sayısından çok daha azını bildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların hali hazırda daha çok oyun bildiklerini zannetmeleri ve bildikleri oyunların da bu dersi yürütmede yeterli olduğunu düşünmelerinden dolayı kendilerini geliştirme yoluna gitmedikleri söylenebilir. Araştırma bulgularının aksine Tortop ve Ocak (2010) ise sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyun bilgisi açısından kendilerini yeterli bulduklarını sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca OFE dersinde öğretmenlerin kendilerini bilgi, beceri ve donanım bakımından yetersiz gördükleri ve bunun nedeninin kendilerini geliştirme çabasının olmayışı ve oyun bilgisi eksikliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, OFE dersinden çok diğer derslere odaklanmaları nedeniyle bu dersle ilgili kendilerini geliştirmek ve daha fazla oyun bilgisine sahip olmak için çaba göstermiyor olabilirler. Bozdemir vd. (2015) ve Altun (2016) da çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin OFE alanında kendilerini yetersiz gördükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada sınıf öğretmenlerine göre, beden eğitimi öğretmenleri bu dersle ilgili daha bilgili ve bilinçli oldukları için OFE dersi öğretmenin branş (beden eğitimi) öğretmeni olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Altun'un (2016) çalışması da bu sonuçla benzerlik göstermekte; çalışmada öğretim programı felsefesinin hizmet içi eğitim ve seminerler

yoluyla ilkokullarda görev yapan tüm sınıf öğretmenlerine aktarılması ya da bu derslere beden eğitimi öğretmenlerinin girmesi gerektiği tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenleri bu derse yönelik lisans düzeyinde iki ders görürken beden eğitimi öğretmenlerinin derse yönelik daha fazla ders görüyor olmaları katılımcılara beden eğitimi öğretmenlerinin daha bilinçli ve bilgili olduğunu düşündürüyor olabilir.

Sınıf öğretmenlerinin OFE dersiyle ilgili görüşlerinin belirlendiği çalışma sonuçlarına yönelik olarak bazı önerilerde bulunulabilir. Bu bağlamda dersin gerçekleştirilebilmesi için okulların bulunduğu bölgenin iklim koşulları da dikkate alınarak altyapı oluşturulmalı; bakanlık okul bünyelerine kapalı spor salonları veya kapalı oyun alanları eklenmesini sağlamalıdır. 4. sınıfta haftada 2 ders saati olan OFE dersi için ders saati sayısını arttırmaya yönelik bir düzenlemeye gidilebilir. OFE dersinde başka derslerin yapılmasını önlemek, dersin gerekli ve değerli olduğu bilincini oluşturmak için öğretmenleri bilinçlendirici faaliyetler gerçekleştirilebilir. Öğretmenlerin dersle ilgili bilgi, beceri ve donanımını arttıracak hizmet içi eğitimler verilebilir. Özellikle öğretmenlerin kendilerini yetersiz gördüğü oyun bilgisine yönelik olarak güncel oyunların uygulamalı olarak öğretmenlere gösterildiği, hizmet ettiği kazanım ile oyunların ilişkisinin açıklandığı kurs ve seminer çalışmaları düzenlenebilir. Sınıf öğretmenleri OFE dersinde yetersiz kaldığından dersle ilgili daha bilgili ve bilinçli oldukları düşünülen beden eğitimi öğretmenlerinin dersi yürütmesi veya bu uygulamanın yapılamayacağı durumlarda da sınıf öğretmenlerine kurs, hizmet içi eğitim çalışmaları yapılarak sınıf öğretmenlerinin dersle ilgili daha donanımlı hale getirilmeleri önerilebilir.

Kaynakça

- Alemdağ, S., Öncü, E. ve Sakallıoğlu F. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlilikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 45-60.
- Altun, M. (2016). İlkokul oyun ve fiziki etkinlikler dersi yeni öğretim programının sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi: Kırşehir ili örneği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 327-347.
- Aracı, H. (2006). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arslan, Y. ve Altay, F. (2009). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin bazı eğilimleri açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(1), 14-23.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *DEUHFED*, 9(1), 23-28.
- Bayat, S., Kaymak, M. N. ve Balcı, O. (2016). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinde karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4917-4930.
- Boz, T. ve Yıldırım, A. (2014). 4+4+4 eğitim sisteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklar. *Başkent University Journal of Education*, 1(2), 54-65.
- Bozdemir, R., Çimen, Z., Kaya, M. ve Demir, O. (2015). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemler (Tokat İli Örneği). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, 221-234.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (21. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri (Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni)*. (Çev., M. Bütün, S. B. Demir) Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Dalaman, O. ve Korkmaz, İ. (2010). İlköğretim birinci kademede beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin beden eğitimi öğretim programı kazanımlarına ilişkin görüşleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 172-185.
- Dağdelen, O. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 97-128.
- DeCorby, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L. ve Janzen, H. (2005). Classroom teachers and the challenges of delivering quality physical education. *The Journal of Educational Research*, 98(4), 208-220.
- Denzin, N. K. ve Lincoln, Y. S. (2005). Introduction: The discipline and practice of qualitative research. In N.K. Denzin and Y.S. Lincoln (Eds.), *The sage handbook of qualitative research* (3rd ed. pp. 1-33). Sage Publications: California.
- Doğan, E. (2000). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi uygulamalarının değerlendirilmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Emin, O. (2016). Oyunun çocuk psikolojisi ve gelişimi üzerine etkileri. *Hikmet Uluslararası Hakemli İlimi Araştırma Dergisi*, 28, 86-97.
- Gökmen, H. (1988). *Gençlerin gelişmelerinde beden eğitiminin rolü (fiziksel psikolojik ve sosyal gelişmede), orta öğretim kurumlarında beden eğitimi ve sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi.
- Green, K., Smith, A. ve Roberts, K. (2005). Young people and lifelong participation in sport and physical activity: a sociological perspective on contemporary physical education programmes in England and Wales. *Leisure Studies*, (24)1, 27-43.
- Güven, Ö. ve Öncü, E. (2007). Beden eğitimi, spor ve aile. *Türk Yurdu*, 27(233), 48-56.
- Güven, Ö. ve Yıldız, Ö. (2014). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fizikî etkinlikler dersinden beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 525-538.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kazu, H. ve Arslan, S. (2014). Oyun ve fizikî etkinlikler dersinin birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 49-63.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.
- Mamak, H. (2012). İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeyini etkileyen faktörler. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (1), 109-115.
- MEB (2012a). <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/ogretimprogrami.pdf> (erişim tarihi: 09.11.2016).
- MEB (2012b). Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 29.08.2012 tarihli ve 139 sayılı kararı. http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_03/06051805_cilt1.pdf. (erişim tarihi: 09.11.2016).
- Morgan, P. ve Hansen, V. (2007). Recommendations to improve primary school physical education: Classroom teachers' perspective. *The Journal of Educational Research*, 101(2), 99-112.
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Pehlivan, Z., Dönmez, B. ve Yaşat, H. (2005). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(3), 51-62.
- Penney, D. ve Jess, M. (2004). Physical education and physically active lives: A lifelong approach to curriculum development. *Sport, Education and Society*, 9(2), 269-287.
- Pettifor, B. (1999). *Physical education methods for classroom teachers*. USA: Human Kinetics. Champaign, IL.
- Portman, P. A. (1996). Preservice elementary education majors beliefs about their elementary physical education classes (Pt. 1). *Indiana Association for Health, Physical Education, Recreation and Dance Journal*, 25(2), 25-28.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J. ve Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine Science in Sport and Exercise*. 32(5), 963-975.

- Saydam, R. (2003). İlköğretim okulu I ve II. devre müzik eğitiminde eğitimci sorunu. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Siedentop, D. (2001). *Introduction to physical education, fitness, and sport* (4th Ed.). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company.
- Şentürk, U., Yılmaz, A. ve Gönener, U. (2015). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersi ile ilgili görüş ve uygulamaları. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 10(2), 22-30.
- Şirinkan, A., Şirinkan, S., Çalışkan, E. ve Kaldırım, M. (2006). İlköğretim 1. Kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin beden eğitimi ve spor ihtiyacını karşılayabilme düzeyleri (Erzurum İli Örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(4), 10-21.
- Taras, H. (2005). Physical activity and student performance at school. *J Sch Health*, 75(6), 214-218.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Kılıçgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2011). Türkiye’de okul çağı çocuklarında (6-10 yaş grubu) büyümenin izlenmesi (TOÇBİ) projesi araştırma raporu. http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/kitaplar/diger_kitaplar/tocbi_kitap.pdf (Erişim Tarihi: 16.12.2016)
- Thompson, K. (1996). Physical education and sport in Hunter region primary schools. Unpublished doctoral dissertation, Newcastle University, New South Wales.
- Tokat, S. (2013). Beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tortop, Y. ve Ocak, Y. (2010). Sınıf öğretmenlerinin eğitsel oyun uygulamalarına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 14-22.
- Türk Dil Kurumu. (2017). Büyük Türkçe sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.58c838a2cb7f44.79218396 adresinden 12.11.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Xiang, P., Lowy, S. ve McBride, R. (2002). The impact of a field-based elementary physical education methods course on preservice classroom teachers’ beliefs. *Journal of Teaching in Physical Education*, 21(2), 145-161.
- Yenal, T., Çamlıyer, H. ve Saracaloğlu, A. (1999). İlköğretim ikinci devre çocuklarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motor beceri ve yetenekler üzerine etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 15-16.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (2012). *Çocuk ruh sağlığı*. Ankara: Özgür Yayınları.

OPINIONS OF CLASSROOM TEACHERS ABOUT THE GAME AND PHYSICAL ACTIVITIES LESSON

Extended abstract

Introduction

Educational institutions aim to educate children in the best possible way. The realization of this aim in education in accordance with modern understanding depends on the cognitive, emotional, social and physical development of children as a whole. For this reason, education programs are structured with courses that will serve these development areas. It can be said that the lesson that contributes most to the physical development of children is Game and Physical Activities (GPA) in primary school and the Physical Education (PE) lesson in other stages. In addition to physical, mental, psychological and social contributions to child development, gaming activities within the scope of the GPA lesson have a great importance in terms of directing children to the sports, having them develop an aptitude for sports, and keeping them healthy. For this reason, it can be said that gaming and physical activities courses may be an important tool for the physical activity to continue throughout a lifetime. The responsibility for managing the GPA lesson at the primary level in our country is left to class teachers as in many other countries. It is thought that collecting the opinions about the GPA curriculum and learning the practices of the teachers who deliver the GPA courses will help students to be able to teach basically more healthy games and physical activities lessons. From this point of view, the aim of this research was to determine the opinions of classroom teachers about the GPA lesson. In this respect, answers were sought for the following research questions:

1. What are your views on the physical infrastructure in your school for the GPA lesson?
2. What are your views on the contribution of the GPA lesson to the student development?
3. What do you think about the weekly course hours of the GPA lesson?
4. What are your thoughts about the use of the GPA class time in line with the lesson aims?
5. Do you know what learning-development areas and program outputs are in the GPA curriculum?
6. How do you get ready for the GPA lesson?
7. How do you participate in the GPA lesson?
8. What are your views on the knowledge, skills and qualifications that must be required for the GPA lesson?
9. Which teacher should be responsible for the delivery of the GPA lesson?

Method

A qualitative approach was taken in the study to examine the opinions of classroom teachers about the GPA lesson. The research group of the study consisted of 10 classroom teachers (7 female, 3 male), whose work experiences ranged from 10 to 33 years. The data were gathered using the interview technique. Semi-structured interview form was used as the data collection

tool. The interview questions were prepared by searching the related literature. In the first part of the form, there were questions about the participants' gender, the class they were managing, the faculty they graduated from and their professional experience. In the second part, there were 10 open-ended questions about participants' opinions on the GPA lesson. A tape recorder was used to collect the data. For the reliability of the study, the answers were confirmed with the participants. The confirmation of the study was further strengthened with the information given on the purpose, objectives, and expectations of the study. Also, the raw data, analyzed data, and data collection and analysis processes as well as the scale development processes were included in the study. Descriptive analysis method was used in the study. The data were firstly read and coded. Based on the inference made from the codes, the themes were created and made meaningful for the reader. The results of the analysis were presented in the tables and through the direct citations from the interview records.

Results

The teachers who participated in the research stated that the existing infrastructure in their school was inadequate and limited for the GPA lesson. They also stated that the GPA lesson contributed to the improvement of the physical skills of the students. As a result of the research, while some of the teachers indicated that the number of weekly GPA lesson hours was insufficient, others thought it was sufficient. Although the teachers who took part in the research did not find the use of GPA class hours for other lessons appropriate, they still went on teaching different lessons in the GPA class time. At the end of the research, it was understood that the teachers did not fully know the development and learning areas indicated in the curriculum and also the program outputs. It was further concluded that the teachers participated in the games for a short period of time during the lessons. According to the classroom teachers, physical education teachers should deliver the GPA lessons because they are more informed and conscious about this type of lesson.

Conclusion

The study showed that the school infrastructure for the GPA lesson was inadequate and limited; the number of weekly course hours was sufficient for the 1st, 2nd and 3rd classes, and was insufficient for the 4th class. A sort of reorganization can be made directed towards increasing the allocated weekly two hours for the GPA lesson for the 4th class. Additionally, teachers teach different courses in the GPA class time. For the teachers, various activities can be planned in order to create awareness about the importance of the lesson and to prevent the replacement of the GPA lesson with other lessons. The teachers think that the lesson develops students' physical skills and contributes to the learning of the concepts of solidarity and cooperation. Yet, they do not fully know the areas of development and learning outlined in the curriculum and program outputs. In-service training can be developed for increasing the knowledge, ability and competency of the teachers. Teachers can also participate in the games for a short period of time during the lesson. Courses, workshops and seminars geared towards explaining the relationship between the games and the targeted outputs can be organized to train teachers about the games that they especially feel incompetent. As last, our study recommends that the physical education teachers can take the responsibility of teaching these lessons.